

LUNDS
UNIVERSITET

Lunds universitet

Sociologiska institutionen

Brottsförebyggande i Landskrona

Författare: Arbenita Krasniqi & Mirjeta Koqinaj

Uppsats Soc 467, 61-80 p

Vårterminen 2007

Handledare: Malin Åkerström

Abstract

Författare: Arbenita Krasniqi och Mirjeta Koqinaj

Titel: Brottsförebyggande i Landskrona

Uppsats Soc 467, 61-80 p

Handledare: Malin Åkerström

Sociologiska institutionen, vårterminen 2007

Vårt intresse till att göra denna undersökning grundas på det stora och växande utrymme som Landskrona har fått i medierna, särskilt efter höstens valresultat och de debatter som förts kring kriminaliteten i Landskrona. Den bild som har presenterats i medierna har således handlat om det som är problematiskt och hotfullt. Därav är vårt syfte med denna uppsats att ta reda på vad det är för slags brott som betraktas som mest problematiska och aktuella i Landskrona kommun och hur polisen, brottsförebyggande rådet och förebyggande enheten arbetar i brottsförebyggande syfte samt vad de anser är brottsförebyggande.

Vi har utgått från den kvalitativa metoden och genomfört intervjuer med representanter från ovannämnda institutioner.

Under intervjuernas gång har det framkommit att ungdomskriminalitet, ungdomsgång och utomhusvåld är det som anses vara mest aktuellt och problematiskt för tillfället. Förutom brott nämnde intervjupersonerna även otrygghet bland invånarna, utanförskap, segregation och arbetslöshet som något aktuellt och problematiskt för Landskrona. Genom intervjuerna har vi dessutom kunnat ge en bild av hur de tre institutionerna arbetar brottsförebyggande samt vad de anser är brottsförebyggande arbete.

Nyckelord: Brottsprevention, ungdomskriminalitet, media, fritid, samarbete.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.2 Syfte & frågeställningar	4
1.3 Avgränsning.....	5
1.4 Disposition	5
2. Metod	5
2.1 Beskrivning av intervjupersonerna.....	6
3. Landskrona i media	7
4. Teoretisk utgångspunkt.....	8
4.1 Brottsprevention - historik.....	9
4.2 Brottsprevention idag	9
4.3 Typer av brottsprevention	11
4.3.1 Situationell och social prevention.....	11
4.3.2 Primär, sekundär och tertiär prevention.....	12
4.3.3 Preventionsmodeller	13
4.4 Annan teori.....	14
5. Brottsförebyggande i Landskrona	16
5.1 Angivna brott och problem i Landskrona	16
5.1.2 Ungdomsgång	16
5.1.3 Utanförskap, segregation och arbetslöshet – Landskronas problem.....	18
5.1.4 Trygghetsfrågan.....	19
5.2 Tolkning av orsaker till de angivna brotten och problemen.....	20
5.2.1 Intervjupersonernas tankar om Landskronas framställning i media	21
5.3 Brottsförebyggande åtgärder.....	23
5.3.1 Situationell eller social prevention?	23
5.3.2 Fritid/fritidsgårdar	28
5.3.3 Vuxnas betydelse.....	29
5.4 Vikten av samarbete	30
6. Resultat och slutdiskussion	33
7. Referenser.....	36
7.1 Elektroniska referenser	36

1. Inledning

Vårt intresse till att göra denna undersökning grundas i att brottsligheten i Landskrona har fått ett stort och växande utrymme i medierna, särskilt under det senaste året. Under hösten 2006 har medierna nästan dagligen skrivit om brottsligheten som Landskrona handskas med. Särskilt efter valresultatet hösten 2006 hamnade Landskrona i mediernas fokus då Sverigedemokraterna fick enorm framgång och lyckades få 22 procent av rösterna i kommunalvalet, vilket gjorde kommunen till det främlingsfientliga partiets starkaste fäste i landet. Detta ledde till att Landskrona uppmärksammades i både svenska och utländska medier. (1. www.hd.se 2006-11-13). Den bild som har presenterats i medierna har således handlat om det som är problematiskt och hotfullt i Landskrona.

Att Landskrona har varit massmedialt uppmärksammas den senaste tiden visar det stora antalet publicerade artiklar som på något vis har varit kopplade till kriminaliteten. Ett exempel på det visar en artikel som publicerades den 29 januari 2007 i Helsingborgs dagblad (Hd). I denna artikel kunde man läsa att Sveriges television (SVT) övervägde att samproducera en dokumentärfilm om Landskrona med journalisten Viktor Nordenskiöld. Enligt Nordenskiöld väcktes intresset att göra en dokumentär om Landskrona, dels på grund av höstens valresultat och dels genom debatten om kriminalitet som uppmärksammades enormt i medierna. Nordenskiöld menade att syftet med dokumentären skulle vara:

".../ dels att skildra den politiska verkligheten i kommunstyrelse och kommunfullmäktige, men också att skildra den verklighet som vanliga landskronabor lever i. Vi vill försöka visa olika bilder av Landskrona, genom olika personer, berättar Viktor Nordenskiöld som tror att stan ser rätt olika ut, beroende på vem man frågar". (Nordenskiöld) (2. www.hd.se 2007-01-29).

Med utgångspunkt i dessa artiklar väcktes vårt intresse till att göra en undersökning om vad det är för slags brott som anses vara mest aktuella och problematiska i Landskrona.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna undersökning är att ta reda på vad det är för slags brott som betraktas som mest problematiska och aktuella i Landskrona kommun och hur polis, det lokala brottsförebyggande rådet och socialförvaltningens förebyggande enhet arbetar med och anser om olika brottsförebyggande åtgärder. Därav har vi format följande frågeställningar:

- Vilka brott anses vara mest problematiska och aktuella i Landskrona kommun?

- Vad anser dessa tre institutioner är brottsförebyggande och hur arbetar de i brottsförebyggande syfte?

1.3 Avgränsning

Vi har valt att begränsa vår undersökning till Landskrona av två anledningar, dels beror det på att staden har varit massmedialt uppmärksammas när det gäller kriminalitet den senaste tiden, dels på grund av tidsbrist.

1.4 Disposition

I inledning och syfte har vi angett skälen till varför vi har valt att göra denna undersökning. Uppsatsen kommer i fortsättningen att vara organiserad på följande sätt. I kapitel två kommer vi att gå igenom tillvägagångssättet för undersökningen samt ge en kort beskrivning av intervjupersonerna. Kapitel tre består av en beskrivning av hur bilden av Landskrona porträtteras i medierna. Kapitel fyra innehåller en redovisning av den teoretiska utgångspunkten där vi presenterar litteratur som har varit relevant för vår undersökning. Därefter följer en redovisning och analys där vi gör en tolkning av våra intervjuer och hänvisar till relevant litteratur. Slutligen kommer vi i slutdiskussionen att redovisa våra centrala slutsatser av undersökningen samt frågor som vi har reflekterat kring under undersökningens gång.

2. Metod

För att få en inblick om vilka brott som anses vara mest aktuella och problematiska i Landskrona och hur de tre institutionerna arbetar med att bedriva brottsförebyggande arbete och vad de anser är brottsförebyggande har vi intervjuat nyckelpersoner. Dessa personer är: närpolischefen Tom Jensen, kommunstrateg i brottsförebyggande frågor, Annika Wågsäter och enhetschefen för förebyggande enheten, Jörgen Patriksson. När nyckelpersonintervjuer genomförs innebär det att man intervjuar personer som är företrädare för olika myndigheter och som förväntas ha god kännedom om den verksamhet de är anställda inom. Fördelen med denna metod är att den är enkel att använda och knappt kräver några resurser. Däremot kan det ibland vara oklart om det är nyckelpersonens uppfattning av situationen eller om det är den studerade verkligheten man får fram av intervjun. (Sarnecki 2003, s. 73).

Vi har valt att genomföra intervjuer med de ovan nämnda personerna eftersom vi ansåg att de har god kännedom om brottsligheten och om de förebyggande åtgärderna i Landskrona.

Då vi har genomfört intervjuerna har vi utgått från den semistrukturerade intervjuformen som sociologen Tim May beskriver. Den semistrukturerade intervjuformen ger frihet till intervjuaren att fördjupa svaren även om frågorna är specificerade. Den tillåter fördjupningar och diskussioner av de frågor som tas upp. (May 2001, s. 150-151). På så vis har intervjuerna delvis varit styrda på förhand eftersom vi har följt en intervjuguide samtidigt som nya frågor har utvecklats under intervjuernas gång. May diskuterar vidare fördelen med öppna och slutna frågor. Han hävdar att öppna frågor ger respondenten större frihet att besvara frågan som han eller hon tolkar den. (a.a s. 131). Även om vi har haft en intervjuguide har frågorna varit öppna vilket har gjort att intervjupersonerna har kunnat prata fritt. Det har också lett till att vi har fått ta del av oväntad information som vi inte hade räknat med, vilket vi inte hade fått om vi hade haft slutna frågor.

Vi valde att genomföra intervjuer eftersom vi ville veta hur intervjupersonerna resonerade, reflekterade över och uppfattade vilka brott som betraktas som mest problematiska och aktuella samt hur dessa samhällsliga institutioner arbetar i brottsförebyggande syfte och vad dessa anser är brottsförebyggande. Vi började intervjuerna med att presentera oss och informerade intervjupersonerna om syftet med denna undersökning. Fokus har inte legat på intervjupersonerna som privatpersoner, istället var vi intresserade av den fakta och förståelse som de hade tillgång till via deras befattningar. Innan intervjun påbörjades bad vi intervjupersonerna om tillåtelse att få använda bandspelare och informerade de om att de kunde ta del av uppsatsen när den var färdig.

Dessutom har vi genomfört en artikelsökning på internet. Tillvägagångssättet för sökningen: www.socbetbib.lu.se – Elin – databaser – mediaarkivet. Sedan har vi sökt på följande sökord: Landskrona+kriminalitet, brottsförebyggande, ungdomsgång, media. Samtliga artiklar som vi har använt är publicerade i Helsingborgs dagblad.

2.1 Beskrivning av intervjupersonerna

Här kommer vi att presentera en kort beskrivning av vad våra intervjupersoner arbetar med. Samtliga är anställda i Landskrona kommun.

Tom Jensen - närpolischef för polismyndigheten.

Annika Wågsäter - kommunstrateg med ansvar för brottsförebyggande frågor och är den tjänsteman som har ansvar för det lokala brottsförebyggande rådet.

Jörgen Patriksson - enhetschef vid barn- och ungdomsförvaltningen, individ- och familjeomsorg.

3. Landskrona i media

Här kommer vi att ge en presentation av ett antal publicerade artiklar för att visa hur bilden av Landskrona porträtteras i medierna samt en diskussion som sociologen Aleksandra Ålund för kring mediernas roll i samhället.

Landskrona är en stad som på den senaste tiden har varit massmedialt uppmärksammas, främst på grund av stadens höga brottslighet enligt officiell statistik. Efter en genomsökning bland publicerade artiklar på nätet om Landskrona var det ungdomskriminalitet, gäng, utomhusvåld, personrån och misshandel som media hade uppmärksammat. Stadens höga brottslighet samt att en stor del av invånarna har en annan etnisk bakgrund än den svenska har fått ett stort och ökande utrymme i medierna.

I Helsingborgs dagblad 2007-04-04 skrevs det att: ”Landskrona kommun ligger i toppskiktet i riket både när det gäller antalet polisanmälda personrån och misshandelsfall utomhus per 100 000 invånare”. (3. www.hd.se 2007-04-04). Dessa siffror har Helsingborgs dagblad hämtat från statistik som redovisades av Brottsförebyggande rådet 2006. Endast storstäder som Malmö, Göteborg och Stockholm har högre brottsstatistik när det gäller personrån och ändå är Landskrona en liten kommun jämfört med dessa storstäder. Samtidigt skriver Helsingborgs dagblad att antalet polisanmälda gängbrott, hit räknas personrån och misshandel, har minskat från 35 till 12 under perioden september 2006 till februari 2007. Trots denna minskning är känslan av otrygghet stor bland invånarna enligt oppositionsrådet Niklas Karlsson (s). (3. www.hd.se 2007-04-04). I en annan artikel skriver Helsingborgs dagblad att: ”En klar majoritet av de personer som begår personrånen i Landskrona har invandrabakgrund, sett till fällande domar och vad polisen, gärningsmän, offer och vittnen uppger” (4. www.hd.se 2007-03-11). Misslyckat integrationsarbete, utanförskap i samhället, inget förtroende för samhället och fattigdom ses som några orsaker till att ungdomar med invandrabakgrund begår brott. I samma artikel betonas det att ungdomar med invandrabakgrund växer upp under sämre förhållanden och med färre handlingsmöjligheter än svenska ungdomar. (4. www.hd.se 2007-03-11).

Gängbrottsligheten fick stor uppmärksamhet i Landskrona under september 2006: Helsingborgs dagblad skrev en artikelserie om gäng, om det fanns gäng, vilka som ingick i dem och varför. Information som gavs i dessa artiklar var att gängen bestod av unga killar i tonåren där majoriteten hade invandrabakgrund. Pernilla Gudmundsson Renco, fil. kand. informations- och

medievetenskap, fil. mag. i journalistik, var kritisk till denna artikelserie. Gudmundsson Renco ifrågasatte inte själva artikelserien och att författarna tar upp invandrarbakgrunden. Istället ansåg hon att för stor betoning lades på unga killar och deras invandrarbakgrund. Hon påpekade att journalisterna pekade på ett starkt samband mellan våldsbrott och etnicitet när sambandet faktiskt är dubbelt så starkt när det gäller våldsbrott och kön. Etnicitetsfaktorn betonas alltså medan könsfaktorn är minst lika viktig. Vidare anser Gudmundsson Renco att kön borde problematiseras: varför det är just pojkar som beter sig destruktivt? (5. www.hd.se 2006-10-25). Vi valde dessa tre artiklar, bland många likartade, för att ge en inblick av hur media väljer att framställa de problem som finns i Landskrona.

Ålund diskuterar mediernas roll i samhället och menar att deras roll är viktig när det gäller hur bilden av invandrare förmedlas till allmänheten. Ålund anser att media förmedlar en negativ bild av invandrarna och deras kultur samt att invandrare ofta förknippas med kriminalitet och våld. Våldshandlingar förknippas med kulturkonflikter och det sociala livets komplexitet förenklas hävdar hon. Ålund menar att media förenklar allvarliga samhällsproblem genom att förklara dessa problem med invandrarungdomars kulturkonflikter. I vissa fall utmålas det som att brott begås av invandrare för att deras främmande kultur kolliderar med den svenska kulturen. Därmed vill media visa att invandrarungdomars kultur leder till kulturkrockar, brott och konflikter. Genom denna typ av kulturell stereotypisering av invandrare bortförklaras våldets sociala sammanhang enligt Ålund. Man glömmer bort den realitet som gäller för stora grupper av invandrare. Denna realitet består av diskriminering, stigmatisering och segregering. Invandrarungdomars uppväxt och livsvillkor är relaterade till dessa problem och utgör kontexten för deras livserfarenheter, livschanser och livsstilar. Ålund menar att ungdomsgruppers våldshandlingar och brottslighet är sociokulturellt bestämda och måste analyseras på ett komplext sätt i relation med de rådande livsbetingelser. (Ålund 1997, s. 24-25).

4. Teoretisk utgångspunkt

I den teoretiska utgångspunkten kommer vi att ge en bakgrund till Ingrid Sahlins bok "Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen" där hon beskriver brottsförebyggande arbete på ett kritiskt och granskande vis. Därefter följer en kort beskrivning av ett antal forskare vars litteratur har varit relevant för vår undersökning.

4.1 Brottsprevention - historik

Ingrid Sahlin försöker i boken ”Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen” problematisera det brottsförebyggande arbetet som begrepp och samhällsfenomen. Hon menar att tanken om prevention existerade redan hos de gamla grekerna där uppfattningar om bland annat uppväxtmiljöns betydelse för ungdomars karaktärsutveckling diskuterades. Dock saknades grundförutsättningen för att tänka och agera preventivt eftersom uppfattningen vid denna tid var att det var Gud eller ödet som bestämde vad som skedde i en människas liv. Först genom upplysningen, på 1700-talet, började människor tänka mer rationellt. Man insåg att samhället och individerna är föränderliga, att samhällets framtida utveckling kan kontrolleras och påverkas avsiktligt genom människors handlingar. Den förebyggande tanken kom på så vis att vara nära kopplad till vetenskapen. Med hjälp av vetenskapen kunde nya orsaker till samhällsproblem och avvikande beteende definieras. Man sökte efter kausala samband i statistiskt material med hjälp av medicinen, genetiken, kriminalantropologin och senare även psykologin och sociologin. Förutsättningarna för preventivt tänkande blev således kontroll över samhällsutvecklingen, framstegstro och rationellt tänkande individer. Den moderna och allmänna tanken blev att det ansågs vara bättre att förebygga brott än att bestraffa samtidigt som det ansågs att straffets främsta syfte borde vara att förebygga brott. (Sahlin 2000, s. 50-53). Tanken var således att den dömda inte skulle återfalla i brott. Fängelser började att ersätta kropps- och dödsstraffen i större delen av Europa. På så vis ville man reformera de intagna. Men fängelseinstitutionen började så småningom att ses som ett misslyckande eftersom brottsligheten ökade trots allt och studier kunde visa att de dömda återföll i brottslighet. (a.a. s. 67).

Genom denna historiska bakgrund vill Sahlin visa att brottsförebyggande inte är så nytt och modernt som det ofta antas. Förebyggande förknippas med det moderna samhället men Sahlin visar att det har långa traditioner samt att det har använts för vitt skilda syften.

4.2 Brottsprevention idag

Ett av Sahlins budskap med denna bok är att bidra med förståelse av hur och varför brottspreventionen förändras. Begreppet ”förebyggande” är komplext eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra vad det är som avses med begreppet. En anledning till detta kan vara att uppfattningen av brott är socialt, kulturellt och historiskt bestämt samt att begreppet omfattar en del olikartade handlingar som nödvändigtvis inte har något gemensamt förutom att de är straffbelagda enligt lag hävdar Sahlin. Begreppet ses som något positivt och framåtsyftande speciellt då det innebär att en negativ utveckling förhindras eller uppkomsten av ett problem. Antingen är man ute efter att motverka en negativ utveckling eller främja en positiv. Vidare menar Sahlin att

brottsförebyggande på något vis har kommit att ersätta det som tidigare kallades för förhindra, bekämpa och reagera på brott. (Sahlin 2000, s. 11). Sahlin ger en illustration av hur förebyggande arbete oftast framhålls som något positivt, nytt, modernt och något som kännetecknar den tid vi lever i nu samt något som förknippas med framtiden. Samtidigt drar begreppet till sig hopp, att förebygga något ses som mer hoppfullt och positivt än att straffa som är mer kopplat med besvikelse. (a.a. s. 15-16).

Det talas inte om förebyggande arbete när det gäller enskilda individers handlingar, istället talas det mer om offentliga och planerade insatser enligt Sahlin. Individer skyddar sig själva genom att vidta olika försiktighetsåtgärder, till exempel genom att låsa sina bilar. Individer vidtar inte dessa försiktighetsåtgärder för att förebygga brottslighet för samhällets bästa men för sitt eget bästa. Därför, hävdar Sahlin, att förebyggande arbete bör avgränsas som ett samhälleligt och offentligt fenomen, förknippat med politiska mål, val och beslut. Förebyggande arbete formas och begränsas av den samhälls- och människosyn samt de normer och värderingar som speglar det samhälle människor lever i. Samtidigt utgår förebyggande arbete och dess legitimitet alltid på teorier om samhällets och människans utveckling. Förebyggande arbete är en aspekt av verksamheter och förhållanden som dessutom har andra orsaker, funktioner och konsekvenser. På så vis, menar Sahlin, är aldrig förebyggande arbete ett isolerat fenomen. Vidare menar Sahlin att förebyggande arbete är politiskt eftersom det är förknippat med staten och offentliga myndigheter. Vilken typ av brottsförebyggande arbete som bedrivs beror på vilka rådande maktstrukturer som existerar i ett samhälle. Det förebyggande arbetets inriktning påverkas av de personer som finansierar och bedriver preventionen eftersom det är de som kan definiera problemen och välja medlen. (a.a. s. 17-18).

Det förebyggande arbetets inriktning kan vara mer generell eller mer selektiv. Antingen inriktas det på hela befolkningen, särskilda grupper eller enskilda personer. Det behöver inte vara just brott som ska förebyggas utan det kan vara alla slags avvikelser, utslag av ohälsa eller liknande. Målgruppen kan vidare vara en lokal befolkningskategori, en åldersgrupp i hela landet eller hela befolkningen. Syftet med brottsförebyggande arbete kan dessutom vara mer eller mindre geografiskt specifikt. Det finns kanske en eftersträvan att förebygga alla slags brott i ett bestämt bostadsområde eller att selektivt påverka en viss kategori individer eller förekomsten av ett specifikt brott på en ort eller hela landet. (a.a. s. 157-158).

4.3 Typer av brottsprevention

Brottsförebyggande arbete delas in i två kategorier, situationell och social prevention. I detta avsnitt kommer det även att ges ett exempel på social prevention, fritiden och dess betydelse för ungdomar samt en diskussion kring de krav och kompetenser som ställs på vuxna personer som arbetar med ungdomar. Därefter görs det ytterligare en indelning: primär, sekundär och tertiär prevention.

4.3.1 Situationell och social prevention

Situationell prevention avser endast den yttre kontrollen, det vill säga att öka upptäckrisken för brott och därmed försvara brottslig verksamhet. Ett exempel på situationell prevention är övervakningskameror. Den situationella preventionen är inriktad på att minska inslagen i situationen som ökar risken för att begå brott. Mer konkret kan man säga att situationell prevention syftar till att öka närvaron av väktare, öka den tekniska brottskyddet till exempel lås, staket med mera samt öka upptäckrisken och därmed minska gärningsmannens motivation till brott. (Sahlin 2000, s. 100).

Social prevention innefattar långsiktiga åtgärder som syftar till att minska benägenheten hos individen att begå brott. Oftast riktas åtgärderna mot barn och ungdomar som syftar till att öka självkontrollen samt stärka de sociala banden till samhället. Ju starkare de sociala banden är desto mindre är risken att man blir kriminell. Ett exempel på social prevention är fritiden och fritidsaktiviteter. (6. www.bra.se 070423).

Per Nilsson, docent i pedagogik, hävdar att fritiden är en mycket viktig och betydelsefull arena för ungdomars identitetsarbete. Han beskriver fritiden som en social scen där ungdomar utvecklar identiteter, kulturer och livsprojekt. Via fritiden struktureras ungdomars vardag både genom att förena olika sfärer i livet och hålla de isär. Nilsson menar att fritiden erbjuder ungdomar både utrymme och avstånd. Utrymme erbjuds genom att en tillvaro skapas där ungdomarna kan utnyttja tiden för egna initiativ eller som Nilsson uttrycker det, frizoner. Avstånd erbjuds genom att ungdomarna distanserar sig från till exempel andra, yngre och äldre, generationer. Fritiden har därav ett värde i sig där ungdomarna kan känna tillhörighet, få erfarenheter, upplevelser, bekräftelse och status. (Nilsson 2000, s. 380-381).

I artikeln "Fritid och fritidsarbete i det senmoderna samhället" ger sociologen Anita Kihlström och sociologen Hans-Edvard Roos bland annat en beskrivning av fritidsarbetets betydelse för ungdomar. Författarna diskuterar de krav och kompetenser som ställs på vuxna personer som jobbar med ungdomar, i det här fallet fritidsledare. Det förväntas att den vuxne ska ha förtroghetskunskap, det

vill säga kunskap om de ungas vardagsliv och personkännedom. Sedan gäller det också att den vuxne ska fungera som en närvarande vuxen, kunna bidra till den unges utveckling av socialt ansvar och moral. Vidare krävs en omvärldskompetens, att den vuxne har kunskap om samhället och känner till reglerna så att lösningar på eventuella problem snabbt kan finnas. En annan typ av förmåga som krävs är något som författarna har valt att kalla möjlighetsmakare. Det innebär att den vuxne ska kunna föra en dialog med den unge, hitta ett gemensamt språk där båda parter förstår varandra, lyssna på den unge med mera. I stora drag menar författarna att den vuxne ska kunna bygga en relation med den unge, en relation där den vuxne både ”ger” och ”tar”. Förutom det som har nämnts ovan förutsätts det att den vuxne ska kunna samverka med aktörer och yrken från andra verksamhetsfält, till exempel skola och omsorg. Slutligen förväntas, enligt Kihlström och Roos, den vuxne även ha kompetens nog att hantera tyngre problem i ungdomars vardagsliv samt kunna koordinera konkreta problem som genomkorsas av en mångfald aktörer och regelsystem. (Kihlström & Roos 2000, s. 242-243).

Vilken av metoderna som är bäst, den situationella eller den sociala, finns det delade meningar om. Vissa teoretiker hävdar att endast den situationella preventionen kan kallas för brottsförebyggande eftersom den sociala preventionen inte bygger på hårddata och därmed inte kan utvärderas och att dess tidshorisont är alldeles för avlägsen. Medan andra har en helt annan uppfattning och menar att en blandning av situationell och social prevention är bäst samt att de kompletterar varandra. Man måste till exempel verka för att barn på längre sikt utvecklas till att bli laglydiga medborgare. (Sahlin 2000, s. 101-102).

4.3.2 Primär, sekundär och tertiär prevention

Indelningen mellan primär, sekundär och tertiär sker beroende på i vilket stadie i problemutvecklingen som ingreppet sker. Den **primära** preventionen är en långsiktig planering till prevention som sätts in innan problem har utvecklats. Man försöker förhindra så att ingen utsätts för brott, till exempel genom att övervaka allmänna platser. Man försöker också främja en god utveckling hos barn och ungdomar. **Sekundär** prevention är det förebyggande arbete som riktas till personer eller grupper i riskzon för att utveckla problem. Till exempel bearbetning av ungdomsgäng. **Tertiärt** arbete riktas till personer med synliga problem eller personer som begått brott, det vill säga redan identifierade kriminella. (a.a. s. 36-37).

4.3.3 Preventionsmodeller

Sahlin redogör för fyra modeller inom brottsförebyggande arbete. I stora drag menar Sahlin att det är politiska och ekonomiska faktorer som avgör vilken syn vi har på kriminalitet samt hur den ska bekämpas. Vilken typ av brottsförebyggande arbete som bedrivs beror på vilka rådande maktstrukturer som existerar i ett samhälle.

Strukturförändring - syftet med denna modell är att främja människors livsvillkor. Hit hör omsorg av barn, tryggt boende, god skolgång för barn samt god social service. Rättighetslagstiftningen liksom socialpolitiken och hälsovården är viktiga då avsikten är att främja individens hälsa och utveckling genom förändrade strukturer. För att individen ska kunna nå sina mål i livet krävs medel för att uppnå målen. Grundantagandet är att alla barn har potential att utveckla social kompetens om de får en trygg uppväxt, då ökar även chansen till att denne blir en laglydig medborgare. Strukturförändrade åtgärder har också mött på en del kritik. Den har betraktats som statlig maktutövning över hemmet och människors privata liv. Den har också kritiserats för att föra människor till en slags inlärld hjälplöshet och bidragsberoende som försummar individens eget ansvar. (Sahlin 2000, s. 89-93).

Socialisationsmodellen - med socialisation menas åtgärder som förväntas främja individens integrering i samhället samt en positiv personlig utveckling. Här ryms olika åtgärder som utbildning liksom attityd och normpåverkan. Olika verksamheter hör till denna modell som syftar till att öka ungdomars delaktighet i samhället till exempel genom förskolor, fritidshem och fritidsgårdar. Inom brottspreventionen har denna modell en viktig roll när det gäller att öka ungdomars delaktighet i samhället. Genom ökad delaktighet får ungdomar en mer positiv attityd till samhället vilket leder till färre brott. Även denna modell kritiseras av Sahlin som menar att det finns en fara för förmynderi, det vill säga att påverkansförsök kan uppfattas som olämplig om det skulle uppfattas som att staten bestämmer vad det är som betraktas som positiv utvecklig för individerna. Den andra riktade kritiken är frågan om vem som egentligen gynnas av socialisationen, om det är staten eller individerna. (a.a. s. 94-96).

Effektivisering av institutioner - denna modell syftar till att förändra myndigheter och förvaltningar så att de blir mer effektiva och mindre kostnadskrävande och därmed verka brottsförebyggande. Några exempel på det är enligt Sahlin samordning av myndigheters information och aktiviteter, registerföring samt olika tekniska redskap som underlättar polisens utredningsarbete.

Andra insatser för att öka beteendekontrollen är skärpta ordningsregler, förbud och strängare sanktioner. Ett exempel på institutionella förändringar för effektivare kontroll och samordnade insatser mot brott är Brå. Problemet med denna modell är att den inte omfattar alla institutionsförändringar, utan avser att främst förbättra förutsättningarna för kontroll genom skärpta regler. Problemet är att detta kan ske på bekostnad av förebyggande verksamhet. Ett annat problem är att den personliga integriteten och rättssäkerheten kan kränkas av den ökade informationsutbytet mellan olika myndigheter och genom olika övervakningstekniker. (Sahlin 2000, s. 97-99).

Kontrollmodellen - kontrollmodellens syfte är att reglera beteendet hos individer, grupper eller hela befolkningen för att behålla den sociala ordningen. Hit hör den juridiska allmän- och individualpreventionen, liksom drogpreventionen. Här finns en önskan till socialisation som riktar sig till barn och ungdomras uppfostran och att de formar ett normkonfront beteende, liksom tvångsomhändertagande av missbrukare, ungdomar, psykiskt sjuka och övervakning. Det vill säga alla de individer som på något sätt bryter mot normerna. Men denna kontroll avser inte bara ingripande utan även övervakning. Hit hör väktare, TV-övervakning, föräldravandringar och polis som upprätthåller ordningen i samhället. Sahlins kritik riktar sig till åtgärderna inom kontrollmodellen som kan vara problematiska om de inte har klara etiska gränser för vad som tillåts göras gentemot individer från myndigheternas sida. Statliga representanter riskerar att blanda samman samhällets intressen med de egna myndighetens eller statskassans ekonomiska intessen. Detta kan resultera i att gränsen mellan brott och det politiskt oönskade kan bli otydliga (a.a. s. 99-104).

4.4 Annan teori

Här kommer vi att ge en kort presentation av andra författare som har varit relevanta för vår undersökning.

Ålund har varit relevant för vår undersökning då hon diskuterar mediernas roll i samhället och problematiserar bilden av invandrare och deras situation i samhället. Ålund för en diskussion om samhällsproblem så som utanförskap, segregering, arbetslöshet etcetera och menar att sociala missförhållanden döljs bakom kulturella förklaringar. I boken *Multikultiungdom* (1997) uppmärksammar hon främst ungdomar i månetniska miljöer. Hon antyder att dessa ungdomar ofta lever i ett socialt utanförskap där segregering och marginalisering är deras verklighet.

Sociologen David Wästerfors har utfört en utvärdering kring kameraövervakning och deras funktion i sin studie "Kamerans konsekvenser" där han har undersökt kameraövervakningen på en parkeringsplats i Landskrona. Denna utvärdering har varit relevant för oss då vi för en diskussion kring situationell brottsprevention.

Kriminologerna Lawrence Cohen och Marcus Felson har utvecklat rutinaktivitetsteorin. Denna teori innebär att brottsliga aktiviteter är förknippade med motiverad gärningsman, lämpligt objekt och avsaknad av kapabla väktare. Denna teori har varit intressant för oss eftersom vi har kunnat förklara vuxnas närvaro som en brottsförebyggande åtgärd.

Kriminologen Lewis Yablonskys teori om självuppfyllande profetior har varit relevant för oss när vi diskuterar ungdomsgängsproblematiken i Landskrona. I stora drag menar Yaoblonsky att olika egenskaper i ett gäng ofta inte existerar förrän olika aktörer i samhället börjar tillskriva de vissa egenskaper. På så vis, menar Yaoblonsky, att gängsammanhållningen förstärks eller att egenskaper uppstår fast de inte fanns där från början.

Det finns en omfattande litteratur kring begreppet "gäng", speciellt i den amerikanska kriminologiska litteraturen där gäng har fått en enorm uppmärksamhet. Denna litteratur har varit relevant för vår undersökning eftersom ungdomskriminalitet och ungdomsgäng diskuterades flitigt under intervjuernas gång.

Ett antal studier genomfördes under 1960 – talet med utgångspunkt i pågående brottsförebyggande projekt riktade till gängungdomar. I stora drag menade kriminologerna Short J. F. Jr och Strodbeck F. L. att *".../ är brottsaktiva gängmedlemmars beteende ett resultat av deras anpassning till de omständigheter de lever under"*. (Sarnecki 2003, s. 170). Dessa ansåg att en "vi-känsla" skapas genom deltagandet i ett gäng (brottsaktiv grupp). I sin tur kompenserar denna känsla misslyckanden som ungdomarna upplever. Dessa misslyckanden kopplar författarna till ungdomars föräldrar och övriga personer i deras sociala nätverk och menar att dessa personer inte har utrustat ungdomarna med den sociala kompetens som krävs för en lyckad överlevnad i samhället. Det som lockar ungdomarna att söka sig till gäng, menar författarna, är tillfredsställelsen av behov så som skydd, spänning, identitet, känslan av tillhörighet med mera. Författarna menar att dessa behov inte alltid uppfylls, ibland kan det bli tvärtom. Istället för skydd kan deltagandet i gäng resultera till ännu mer utsatthet. (a.a. s. 169-170).

5. Brottsförebyggande i Landskrona

Med utgångspunkt i våra intervjuer och relevant litteratur kommer vi nu att påbörja vår analys. Vi börjar med att beskriva vilka brott som intervjupersonerna anger vara mest problematiska och aktuella i Landskrona. Därefter kommer en redogörelse som innefattar en tolkning av orsaker till de angivna brotten och problemen. Slutligen kommer vi att beskriva de brottsförebyggande åtgärderna.

5.1 Angivna brott och problem i Landskrona

Under intervjuernas gång har det framkommit att ungdomskriminalitet, ungdomsgäng och utomhusvåld är det som anses vara mest aktuellt och problematiskt för tillfället. Förutom brott nämnde intervjupersonerna även otrygghet bland invånarna, utanförskap, segregation och arbetslöshet som något aktuellt och problematiskt för Landskrona.

5.1.2 Ungdomsgäng

Ett tema som framkom väldigt tydligt under intervjun med Jensen var ungdomskriminalitet/ungdomsgäng. Att dessa gäng ägnar sig åt våldsbrott så som personrån, misshandel och ordningsstörningar upplevs, enligt Jensen, som ett växande problem och skapar otrygghet bland allmänheten.

”De viktigaste problemen för Landskrona tycker jag är otryggheten och de största problemområden som rör polisen är då våldsbrott och kriminella ungdomsgäng som ägnar sig åt bland annat personrån, misshandel och ordningsstörningar”. (Jensen)

Jensen talade därmed om ungdomsgäng som ett problem och påpekade att han tycker att det finns ungdomsgäng i Landskrona. Då blev vi nyfikna på vad han menar med gäng och så här uttrycker han sig:

”Gäng är ett väldigt kontroversiellt begrepp som många är rädda för, man ska inte stämpla någon, man ska inte säga att det är gäng. Men för mig är det ganska självklart att vi har en ungdomsgängsproblematik, vi har ungdomsgrupper som samlas och stör den allmänna ordningen och som begår brott tillsammans. Då har vi så att säga ungdomsgängsproblem, då måste vi våga prata om det. Att inte kalla dessa ungdomar för gäng tycker jag är fel.. Därför att allmänheten som bor här kallar de gäng, de som jobbar på restauranger kallar de gäng, nattvandrare kallar de gäng. Ska polisen då säga att nej det är inte gäng, det är grupper. Det är bara fel tycker jag. Därför tycker jag att vi ska utgå ifrån att vi måste våga kalla de gäng.”

När Jensen uttalar sig om att polisen och kommunen använder begreppet gäng menar han att de är försiktiga med användandet av begreppet och understryker betydelsen för media. Media har sedan ett eget ansvar att inte frossa i gängfrågan. Han menar således att media måste vara mer försiktiga när de beskriver den aktuella problematiken. Vidare informerar Jensen oss om att medborgarundersökningen som Brå tillsammans med polisen har arbetat fram har frågor som berör ungdomsgäng. Undersökningen visar att invånarna tycker att det är ett stort problem med ungdomsgäng i Landskrona. Enligt Jensen är detta ett tyngt vägande skäl till att myndigheterna, till exempel polisen, måste våga använda ordet gäng och att hela samhället tillsammans arbetar brottsförebyggande för att motverka ungdomsgängsproblematiken.

Samtidigt antyder han att det finns en definition inom EU där polismyndigheterna inom EU har kommit överens om en viss definition, vissa kriterier som ska vara uppfyllda för att få kalla ungdomsgrupper för gäng. Skulle man titta strikt på de kriterierna finns det skäl att kalla vissa grupper av ungdomar i Landskrona för gäng eftersom de stämmer in på kriterierna menar Jensen. Just nu ser han två starka skäl till att kalla grupper av ungdomar för gäng i Landskrona, dels för att de uppfyller kriterierna och dels för att allmänheten kallar de för det.

Det finns en omfattande litteratur kring begreppet ”gäng”, speciellt i den amerikanska kriminologiska litteraturen där gäng har fått en enorm uppmärksamhet. Trots detta har inte forskarna kunnat enas om en gemensam definition av gäng och därför finns det ingen entydig definition av begreppet. (Sarnecki 2003, s. 168). Däremot finns det ett antal element som de flesta definitioner av gäng har gemensamt och det är att gäng består av en grupp individer, har någon form av symboler, specifik kommunikation, varaktighet, territorium och att de utför brottsliga aktiviteter. (a.a. s. 171-172).

Jensen fortsätter vidare:

”Att allmänheten och vi kallar de för gäng kan säkerligen leda till att de börjar uppfatta sig som gäng, fast det inte var menat så från början. Man uppfattar de på ett visst sätt, då kanske de beter sig så därefter. Det blir en slags självuppfyllande profetia kan man säga /.../”

I likhet med Jensens tankar har Yablonsky definierat ett antal egenskaper som olika aktörer i samhället, till exempel socialarbetare, tillskriver ett gäng. Exempel på några definitioner är antalet medlemmar, att dessa går att definiera, vilka roller de har med mera. Ofta saknas dessa egenskaper i

gäng menar Yablonsky. Att andra i samhället, till exempel socialarbetare och polis, uppfattar en grupp som ett gäng har en enorm betydelse för sammanhållningen i gruppen. Yablonsky menar att risken för självuppfyllande profetior finns när till exempel socialarbetare tillskriver en grupp vissa egenskaper eller förväntas hitta vissa egenskaper i en grupp. Deras uppfattning av gruppen kan lätt övergå till självuppfyllande profetior. (Sarnecki 2003, s. 171).

Wågsäter talar inte om gäng i samma uträkning som Jensen men i likhet med Jensen anser hon att våldsbrottsligheten och ungdomskriminaliteten är något som är mest problematiskt just nu. Så här uttrycker hon sig:

”Under 2005 ökade våldsbrottsligheten tydligt i Landskrona och därför är utomhusvåld och ungdomskriminalitet det som är prioriterat just nu. Samtidigt som trygghet är en viktig fråga för Landskronaborna”.

Vidare informerar Wågsäter oss om att deras förebyggande arbete baseras på statistik som tas fram av polisen. Det är med utgångspunkt i de siffrorna som det lokala Brå definierar vilka brott som är mest problematiska vid en viss tidpunkt. Samtidigt påpekar Wågsäter att vad som anses vara det största problemet förändras med tiden. Hon informerar oss om att det bara för några år sedan var bilbrottsligheten som ökade och då var det stor fokusering på det. Nu de senaste åren har ungdomskriminaliteten varit ett allvarligt problem som kommunen har lagt ner resurser på för att komma underfund med.

Sahlin har visat hur brottspreventionen har förändrats i takt med att samhället har förändrats. Liksom Sahlin har Wågsäter ett socialt perspektiv då hon beskriver att det som anses vara brottsligt och aktuellt idag inte nödvändigtvis behöver vara det imorgon. Ett exempel på det är barnaga. Förr var det tillåtet att aga sina barn, det var inget som ansågs vara brottsligt. Idag är barnmisshandel en brottslig handling och något som samhället tar på största allvar.

5.1.3 Utanförskap, segregation och arbetslöshet – Landskronas problem

Patrikssons sätt att uttrycka sig när det gäller vilka brott som anses vara mest problematiska och aktuella i Landskrona skiljer sig från Jensen och Wågsäter. Istället för att definiera vilka brott han anser vara mest problematiska och aktuella väljer han att ange orsaker till den existerande kriminaliteten och varför det anses vara ett stort problem just för Landskrona.

”Jag tror att det mest problematiska i Landskrona är utanförskap och den segregation som finns. Sen är det grogrunden till en väldigt massa problem och då blir det kanske i förlängningen de yttre problemen som vi försöker ta tag i. Men den grundläggande problematiken handlar om utanförskap, arbetslöshet, marginalisering och fattigdom”.

Han talar således inte om vilka brott som är mest problematiska i Landskrona, istället nämner Patriksson bland annat utanförskap, segregering, fattigdom och arbetslöshet som de stora problemen och menar att det är grunden till de yttre problemen. Implicit talar han om en sorts tudeling, ”vi” och ”dom”, invandrare och svenskar. Vi tolkar det som att han menar att det existerar en klyfta mellan ”vi” och ”dom” där ”dom” upplever utanförskap, segregering, fattigdom etcetera. Det i sin tur föder brottslighet och det är här Landskronas största problem ligger enligt Patriksson.

Även Ålund belyser denna problematik och menar att det talas mycket i dagens samhälle om ”vi” och ”dom”. ”Dom” anses vara underordnade ”vi” och det gör att samhället blir etniskt delat i såväl social som kulturell mening. ”Dom” hamnar i ett utanförskap när det gäller arbetsmarknaden och politiska solidariteter. Vidare hävdar Ålund att sociala orättvisor förklaras med kulturella olikheter. Invandrarnas kultur ses som problematisk eftersom den är främmande och annorlunda. Ofta, menar Ålund, glöms diskrimineringen, segregeringen, utanförskapet etcetera bort. På så vis skapas en förenklad bild av samhällsliga problem. (Ålund 1997, s. 9, 12). Vidare antyder hon också att man inte bör glömma att invandrarkulturen skapas under svenska förhållanden, det är ingenting som är medfött eller som invandrare tar med sig hit. Att etnicitet kopplas till brott gör att man gömmer den utanförskap som finns, dess realitet och konsekvenser. (a.a. s. 32). Ålund hävdar att man inte bör glömma bort aspekter så som social underlägsenhet, sociala missförhållanden, marginalisering, fattigdom och utanförskap när man diskuterar invandrare och deras livssituation. Det är här den stora problematiken ligger, att samhällets problem förklaras med kulturella termer. (a.a. s. 63).

5.1.4 Trygghetsfrågan

Att trygghetsfrågan är något som kommunen prioriterar och lägger ner resurser på framgår av Landskronas handlingsplan, utgiven av Brå, för 2006/07. Där framgår det att tryggheten är ett av huvudmålen för Brå och det förebyggande arbetets mål är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Barn och ungdomar är målgruppen i detta arbete. Enligt forskning som har gjorts kan det vara svårt att definiera vad som skapar trygghet eller otrygghet bland individer då det är oklart vad som signalerar trygghet. Enligt undersökningar kan till exempel ett välskött område signalera

trygghet medan ett nedskräpat område signalerar otrygghet och rädsla. (Brå, Handlingsplan 2006-2007).

För att öka kunskapen om problembilden i Landskrona använder man sig av medborgarundersökningar och på så vis kompletterar den anmälda brottstatistiken.

”Förutom statistiken har vi medborgarundersökningar. Det är polisen som genomför dessa undersökningar, det är dem som har tagit fram den här undersökningen så att det är samma frågor i hela landet när man gör det och då är det 300 slumpmässigt utvalda i Landskrona stad och sedan har vi valt att ta 300 slumpvis utvalda i övriga delar som till exempel Glumslöv, Häljarp /.../”. (Wågsäter)

Det är således genom statistik som främst tas fram av polisen och medborgarundersökningarna som de rådande problemen definieras ifrån och där kommunen med utgångspunkt i det vidtar olika åtgärder för att ta itu med problemen. Det är också utifrån dessa, statistik och medborgarundersökningar, som invånarna i Landskrona baserar sina känslor av otrygghet och rädsla på.

5.2 Tolkning av orsaker till de angivna brotten och problemen

Här kommer vi att redogöra för intervjupersonernas tolkningar av orsakerna för de angivna brotten och problemen. Utanförskap, segregering, arbetslöshet och fattigdom ses som några av orsakerna till brottsligheten i Landskrona enligt två av våra intervjupersoner.

Patriksson anger dessa orsaker:

”Bristen på sammanhang, utanförskap, känslan av otillräcklighet och att inte känna tillhörighet, engagemang, motivation, lust, känslan av meningsfullhet och framtidstro. Det handlar också om bristande självtillit, bristande självkänsla, bristande självbild. Jag tror att dessa aspekter ökar benägenheten för en brottslig karriär och att man får en kriminalitet som livsstil. Det är väl kanske det som bekymrar mest”. (Patriksson)

Patriksson lägger stor vikt vid ungdomars identitetsskapande och deras självbild. Brister i dessa aspekter anser han vara grunden till att kriminella handlingar begås. Han tror starkt på att om känslan av meningsfullhet och delaktighet saknas i ungdomars liv kompenseras det genom att ungdomar lockas till att göra saker och ting med spänning, oftast brottsliga.

Så här uttrycker Jensen sig angående orsakerna till de angivna problemen:

”Jag tror att kriminaliteten i Landskrona handlar mer om social utslagning eller en social svag miljö /.../”

Liksom Patriksson talar Jensen kanske implicit om att det är invandrare som förknippas med brottsligheten i Landskrona. Inledningvis talar både Jensen och Patriksson om utanförskap, segregering, social utslagning och en social svag miljö som orsaker till den kriminalitet som finns i Landskrona. Ingen av de nämner invandrare när de pratar om brott i början av intervjuerna men under intervjuernas gång märkte vi att de brott och problem som Landskrona handskas med ändå kopplas till invandrare och deras livssituation. Jensen tror således att det handlar mer om social utslagning eller en social svag miljö än de orsaker som ofta anges i medierna. De riktiga problemen tycks ligga i att invandrare ofta inte har samma handlingsmöjligheter som svenskar och det skapar problem i längden enligt honom.

5.2.1 Intervjupersonernas tankar om Landskronas framställning i media

Två av intervjupersonerna var kritiska mot mediernas framställning av de brott och problem som finns i Landskrona. Vanligtvis har bilden av Landskrona handlat om det som är problematiskt och hotfullt, invandrare, enligt våra intervjupersoner. De anser inte att det är en rättvis bild som presenteras i medierna. Jensen och Patriksson hade liknande åsikter och ansåg följande:

”Det är synd att man kopplar ihop kriminaliteten med invandrare. Det har funnits en tendens i media att sätta likhetstecken mellan brott och invandrare. Jag vill inte förklara kriminaliteten i Landskrona med att en hög andel av befolkningen har invandrabakgrund /.../ Ett exempel på att en hög andel invandrare i en stad inte behöver vara orsaken till hög kriminalitet är Toronto i Kanada. Det är en stad med 2,5 miljoner invånare där hälften av dessa har invandrabakgrund. Ändå har denna stad lägst brottsstatistik i Nordamerika”. (Jensen)

Jensen menar att medierna ofta förklarar kriminaliteten i Landskrona genom att utpeka invandrare som de främsta gärningsmännen. Men Jensen vill inte förklara kriminaliteten i Landskrona med att en hög andel av befolkningen har invandrabakgrund. Med exemplet ovan vill han visa att en individs invandrabakgrund inte behöver vara orsaken till brottslighet. Det är en för enkel koppling menar han.

Att medierna väljer vad de vill belysa i samhället framgår av Patrikssons sätt att uttrycka sig:

”Om en lokaltidning skriver 100 artiklar kring ungdomsbrott och rån så är det klart att det speglar och ger bild av en verklighet som jag inte tror är riktigt rättvis. På något vis blir det en egen verklighet genom att man tittar på ett problem utifrån ett perspektiv”. (Patriksson)

Patriksson säger vidare att bilden av verkligheten blir mer verklig än verkligheten själv. Han menar att det är bilden av verkligheten som styr vårt handlande, vårt tänkande och vårt känslomässiga liv. Media väljer vad de vill lyfta fram. Om media hade valt att skriva om barn och ungdomars utsatthet istället för ungdomsbrott och rån så hade man kunnat få en helt annan opinion i de här frågorna.

Han fortsätter vidare:

”Kriminalitet i Landskrona är någonting som invandrarkillar gör /.../”

Patriksson menar att invandrarkillar säkert är överrepresenterade när det gäller kriminalitet i Landskrona samtidigt som han påpekar att det inte är så att de står för alla brott som begås i staden. Men det blir ändå invandrarkillar som får skulden i medierna menar han. Detta leder till att de blir illa bemötta vilket i sin tur innebär att deras känsla av delaktighet och sammanhang försvinner. Det skulle kunna innebära att den typen av bemötande föder utanförskap och en vilshenhet och en känsla av brist på sammanhang enligt Patriksson.

Sarnecki har kommenterat relationen mellan brott och invandrare och hävdar att bland de personer som fälls för brott är invandrare överrepresenterade. En orsak till detta är att ungdomar med invandrarbakgrund inte får den nödvändiga anknytningen till samhället. Ungdomsbrottsligheten kopplas till invandrare och deras kultur. Massmedierna skapar en skräckbild med fokus på oundvikliga kulturkollisioner. Man koncentrerar sig på olikheter som skapar avstånd, ömsesidigt misstroende och konfrontationer. (Sarnecki 1994, s. 28).

Patriksson fortsätter:

”Det har kommit många människor med speciella behov till en stad som hade egna bekymmer. Där har vi en problematik som inte nämns och som är svårt att förklara”. (Patriksson)

Liksom Jensen vill Patriksson förklara de brott och problem som Landskrona handskas med andra orsaker än att en hög andel av befolkningen har invandrarbakgrund. Han menar att Landskrona

tillhör en av de städer som inte det har gått så bra att gå ifrån det gamla industrisamhället till det nya informations- eller postindustriella samhället. Landskrona har inte klarat den omställningen speciellt bra och det innebär att oavsett om staden hade haft invandring eller inte så hade de här problemen ändå existerat säger Patriksson. Att staden sedan tog emot en hög andel flyktingar försvårade situationen ännu mer. Han menar att denna problematik hamnar i skymundan, det är ingenting som tidningarna väljer att skriva om. Att Landskrona har varit i mediernas fokus den senaste tiden klargör Patriksson tydligt för oss genom hans sätt att uttrycka sig:

”De senaste åren har det ju varit ett rätt så starkt medialt fokus på kriminalitet som fenomen i Landskrona. Man har inte precis koncentrerat sig på de bakomliggande orsakerna till kriminaliteten och det har inte ökat allmänhetens förståelse. Jag vet inte hur många såna här intervjuer jag har haft det senaste halvåret, ni är bara en i raden. Vi är sönderintervjuade. Alla tidningar och media har varit här. Alltifrån lokalradio, lokaltv och lokaltidningen till riksmidia”.

Wågsäter har inte lika mycket som Jensen och Patriksson att säga när det gäller media och deras framställning av Landskrona. Hon poängterar dock att den bild hon har kanske allmänheten inte har eftersom hon har en sådan tjänst där hon har tillgång till ”verklig” fakta. Utifrån hennes fakta behöver inte invånarna i Landskrona vara så otrygga som de ofta är säger hon, även om hon inte kan lova att det inte kommer att hända någonting. Problem och brottslighet finns ju i alla kommuner säger hon. Hon informerar oss om att två sociologer från den sociologiska institutionen i Lund håller på att göra en utvärdering kring de brottsförebyggande åtgärderna som vidtagits i Landskrona kommun och i den utvärderingen kommer det att presenteras en diskussion kring mediernas framställning av Landskrona. Detta var orsaken till att Wågsäter inte ville uttala sig ytterligare innan utvärderingen var klar.

5.3 Brottsförebyggande åtgärder

I denna del kommer vi att ge en presentation av vad de tre institutionerna som våra intervjupersoner arbetar inom gör i brottsförebyggande syfte och vad de anser är brottsförebyggande arbete.

5.3.1 Situationell eller social prevention?

Sahlin antyder att vad det är för slags problem det förebyggande arbetet ska motverka samt vad det är man vill gynna i framtiden ser olika ut beroende på vad det är för instans eller huvudman som bedriver det brottsförebyggande arbetet. Ofta, menar Sahlin, bedrivs förebyggande arbete i projektform och ofta är det så att syftet inte endast är att förebygga brott men även olika slags problem inom ett lokalt avgränsat område till exempel ungdomsproblem. Om

instansen/huvudmannen är polisen är kanske syftet att förhindra stölder, skadegörelse och förargelseväckande beteende. (Sahlin 2000, s. 27-28).

Att det brottsförebyggande arbetet ser olika ut beroende på vad det är för instans som bedriver det har vi tydligt kunnat se i våra intervjuer.

”Utredningarbetet är en väldigt viktig bit. Polisen har ett ansvar att utreda brott, utreda omständigheter för vad som har hänt och vem som har gjort vad. Men det polisen försöker göra är att upptäcka, avslöja och identifiera ungdomar i riskzonen för missbruk och kriminalitet /.../ jobbar också med synlighet, att synas ute på gator och torg, att öka tryggheten och även öka trycket på de ungdomar som inte sköter sig /.../ En synlig polis och en utredande polis, det menar vi är brottsförebyggande arbete”. (Jensen)

Det brottsförebyggande arbetet hos polisen kännetecknas av en kontrollerande beskrivning. Preventionens mål och dess metoder påverkas av instansens ordinarie verksamhet och organisationsintressen. Om brottspreventionen bedrivs av polisen eller rättsväsendet räknas det som repressiv prevention medan sociala institutioner och organisationer kännetecknas av icke-repressiv prevention. Till den repressiva preventionen hör till exempel utredning, spaning och förhör medan den icke-repressiva preventionen kännetecknas av förebyggande insatser på det sociala och ekonomiska området till exempel arbetsmarknadspolitik. Därmed är det inte givet att polisen endast ägnar sig åt repressiv brottsprevention i deras arbete, speciellt då polisen även har icke-repressiva uppgifter, till exempel information om lag och rätt. (Sahlin 2000, s. 28-29).

Jensen arbetar med utgångspunkt i den repressiva brottspreventionen. Att utreda brott och omständigheter för vad som har hänt, att avslöja och uppmärksamma kriminalitet samt att synas ute på gator och torg anser Jensen är effektiv prevention speciellt då man ökar tryggheten för invånarna samtidigt som trycket ökar på de individer som inte sköter sig. Polisens arbete kännetecknas därmed av situationell prevention särskilt då preventionen är inriktad på att minska inslagen i situationen som ökar risken för att begå brott. Dessa inslag minskas av till exempel övervakningskameror, ökad närvaro av väktare och liknande.

Övervakningskameror har kommit att spela en allt större roll när det gäller brottsförebyggande arbete. Kameraövervakning hör till situationell prevention eftersom benägenheten att begå brott minskas då upptäcktsrisken är stor. Övervakningen antas få en avskräckande och därmed effekt mot brottslighet. Wästerfors har genomfört en undersökning kring kameraövervakning och deras

funktion i sin studie "Kamerans konsekvenser", där han har undersökt kameraövervakningen på en parkeringsplats i Landskrona. Bilbrottsligheten i Landskrona ansågs vara hög enligt officiell statistik och enligt ett antal aktörer i Landskrona var man tvungen att vidta åtgärder. Kameraövervakning sågs som en sista utväg för att kunna lösa problemet. Wästerfors kom fram till att kameraövervakningen fick en positiv effekt och bilbrottsligheten minskade markant, särskilt de första nio månaderna. Vidare i utvärderingen diskuterar Wästerfors problematiken kring kameraövervakning, främst antagandet om att man lättare kan identifiera gärningsmannen. (Wästerfors 2006, s. 1-2).

Sahlin hävdar att situationell brottsprevention har fått ett växande utrymme när det gäller brottsförebyggande arbete. Hon menar även att situationell prevention är mer populär än den sociala preventionen. (Sahlin 2000, s. 100-101). En anledning till den situationella preventionens popularitet kan enligt Wågsäter vara att:

" /.../ det situationella är väldigt lätt att förklara och förstå, till exempel... här sätter vi upp kameror, filmar brotten, identifierar gärningsmannen och sen kan det lämnas till polisen och sen kan det bli en dom. Social prevention är betydligt svårare att förklara och förstå. Att socialtjänst, polis och åklagare sitter och utbyter information säger inte människor så mycket. Här jobbar man med individer i riskzon, det är mer långsiktigt och svårare att förklara exakt vad man gör".

Att situationell prevention är mer populär än social prevention kan enligt Wågsäter bero på att man ser snabbare resultat. Om invånarna i Landskrona känner sig otrygga och rädda för att utsättas för olika slags brott, till exempel rån eller misshandel, kanske kameraövervakning, polisen närvaro och andra vuxna laglydiga människor som syns på gator och torg ökar deras trygghet och minskar deras rädsla. Enligt oss kan detta bero på att invånarna ser att åtgärder vidtas för att förebygga brott. Social prevention är inte lika synlig och tar väsentligt mer tid innan man ser resultat på att något görs.

Liksom Jensen betonar Wågsäter vikten av situationell brottsprevention. När vi frågar henne om de brottsförebyggande åtgärderna uttrycker hon sig såhär:

"En del av den saken har varit att öka vuxennärvaron i stan /.../ Sedan december 2005 har vi två ordningsvakter som är förordade enligt ordningsvaktlagen och tre stycken fältarbetare som är ute och arbetar fredagar och lördagar på kvällar och nätter. De har centrum som sitt huvudområde men

fältarbetarna är också ute och rör sig på de ställen som de vet att det kommer att vara fest på. De är ute och rör sig på olika platser där de vet att folk ska samlas”.

Brå i Landskrona har inte oändligt med resurser och därför var den viktiga frågan när åtgärderna skulle sättas in säger Wågsäter. Vidare förklarar hon att Brå fick hjälp av kriminalunderrättelsetjänsten med att ta fram när och var problemen var som störst. Att vuxna rör sig i de miljöer där ungdomar vistas anser Wågsäter är brottsförebyggande då vuxnas närvaro fungerar som en slags övervakning. Vuxnas närvaro kan sägas höra till kategorin situationell prevention i detta fall då meningen är att minska antalet tillfällen att begå brott. Vuxnas närvaro kan bidra till att ordningen upprätthålls, ungdomar kanske beter sig på ett annat sätt när de vet att de blir iakttagna och lättare kan bli identifierade.

Cohen och Felson nämner tre förutsättningar för att brott ska kunna begås. Dessa är: motiverad förövare, lämpligt objekt och avsaknad av kapabla väktare. Cohen och Felson menar att det räcker med att en av dessa förutsättningar inte finns för att brottet ska kunna begås. Det är således tillräckligt att till exempel kapabla väktare saknas för att ett brott ska kunna begås. (Sarnecki 2003, s. 221-222). Laglydiga vuxna är en form av kapabla väktare. Att kapabla väktare rör sig i de miljöer där ungdomar vistas anser våra intervjupersoner är brottsförebyggande. Vuxennärvaron minskar således risken för att brott begås eftersom ungdomarna kanske känner sig iakttagna.

Att vuxennärvaro anses förebygga brott och ökar tryggheten framgår klart då det finns vuxna personer som rör sig i stan i princip dygnet runt.

”På dagtid har vi satsat på Blåjackorna som är en utökning av vuxna som rör sig där ungdomar finns för att prata, ha diskussioner med dem. Helt enkelt finnas där om ungdomarna vill prata eller diskutera över något”.
(Wågsäter)

Vuxnas närvaro passar egentligen in på både situationell och social prevention. Situationell eftersom vuxna fungerar som övervakare och social eftersom de ska finnas där för ungdomarna om det är något de vill prata om eller om det händer någonting. Vuxna har således dubbla roller när de är ute och vistas i de miljöer där ungdomar befinner sig på.

När Jensen pratar om brottsförebyggande är det situationell prevention som står i fokus. Då är det främst övervakning och synlighet i form av polisnärvaro som han anser vara effektivt i

brottsförebyggande syfte. Wågsäter däremot pratar om både situationell och social prevention och anser att en kombination av de är effektivast.

”Polisnärvaro är en viktig del i det men det är inte hela lösningen. Vi kommer aldrig att få så många poliser att det kommer att vara poliser överallt för att kunna få bort det. Jag tror också att det är jätteviktigt att man jobbar med att man har en bra skolgång, att de ungdomar som börjar bete sig fel där man ser signalerna, att vi har en socialtjänst, en förebyggande verksamhet som fångar upp de ungdomarna, tar samtalen med de, hela tiden diskuterar. Samtidigt ska man komma ihåg att vi pratar om ungdomar som är tonåringar, som testar i gränser och som hela tiden ska hitta: vem är jag, vad är okej att göra, vad händer och vad sker. Samtidigt måste det finnas en vuxen värld som talar om när dessa ungdomar går över gränsen, att det här funkar inte” (Wågsäter)

Polisens närvaro tycks få samma funktion som Blåjackorna, det vill säga närvaro i sig i form av laglydiga vuxna som rör sig i de miljöer där ungdomar vistas. I brottsförebyggande syfte anser hon att det är viktigt med synliga poliser men att det inte är tillräckligt för att åtgärda de problem som finns. Den sociala biten är viktig, om inte viktigare, för det är egentligen då man tar tag i problemen och strävar efter långsiktiga åtgärder enligt Wågsäter. Hon lägger stor vikt vid att ungdomarna har vuxna personer i sin omgivning som kan prata med de och som på något vis kan fungera som vägledare. Åter igen betonas vuxnas dubbla roller. Det förväntas att de vuxna har kompetens nog att samtala med ungdomarna samtidigt som de ska kunna sätta gränser och säga ifrån när saker och ting börjar spåra ur.

Patriksson anser att det som görs i kommunen idag är mer av repressiv art, mer situationell än social prevention.

”Att ropa på fler fritidsledare istället för fler poliser hade varit mycket bättre tror jag. Bättre bemötande istället för hårdare straff, ökad förståelse istället för ökad omhändertagande”.

Patriksson anser att ungdomars fritid är en viktig aspekt i brottsförebyggande syfte. Han tycker att kommunen borde få igång fler verksamheter och på så sätt få igång sammanhang där ungdomarna kan bli bekräftade utifrån sin egen individ och sina egna behov. Patriksson poängterar dock att han inte tycker synd om de ungdomar som begår brott, det han vill lyfta fram är att han anser det vara mer brottsförebyggande att jobba med ungdomarna istället för att jobba emot de. Då tror han också man skulle kunna hitta vägar som inte ledde till ökade placeringar, ökade polisinsatser, mer brott och

oroligheter. Patriksson uppmärksammar oss på att han gärna skulle vilja se en förbättring när det gäller tillvägagångssättet för brottsförebyggande arbete i Landskrona.

Det vi har kunnat se genom intervjuernas gång är att intervjupersonernas respektive syn på brottsförebyggande är kopplat till den verksamhet de är anställda inom. Situationell prevention kännetecknar Jensens syn på brottsförebyggande arbete medan Patriksson talar om social prevention under intervjuens gång och menar att det är den biten som är viktigast i brottsförebyggande syfte. Wågsäter däremot nämner både situationell och social prevention när hon talar om brottsförebyggande åtgärder.

5.3.2 Fritid/fritidsgårdar

Både Wågsäter och Patriksson betonar vikten av fritidens/fritidsgårdars betydelse för ungdomar. Wågsäter nämner olika åtgärder för en lugnare stad. Exempel är att man tänker starta upp ett kampsportcentrum, en samlad lokal för de olika kampsporterna i Landskrona samt så har man nyligen startat upp en ny fritidsgård där ungdomar kan träffas. Denna fritidsgård anses vara nödvändig speciellt då det endast fanns en fritidsgård. När hon nämner fritidsgården undrar vi om hon anser att fritidsgårdar är brottsförebyggande. Då svarar hon såhär:

”Det beror på vad man har för fritidsgård. Om du har en fritidsgård som är dåligt bemannad och där man bara sitter och hänger och inte har några samtal eller gruppverksamheter, temadagar eller någonting så, nej. Det kan snarare vara precis tvärtom, att det genererar mer brott. Om du har en fritidsgård som bygger på att man har samtal med de ungdomar som kommer dit, har gruppverksamheter där man diskuterar alltifrån könsroller till brottslighet till sexualitet. Alla de här frågorna, att man gör det i mindre grupper. Då tror jag att det har en positiv inverkan. Det beror på vad du bedriver för ungdomsgård”.

Här antyder Wågsäter att hon anser att fritidsgårdar kan vara förebyggande om de bedrivs på rätt sätt, om de inte gör det kan effekterna bli precis tvärtom. Även Patriksson anser att fritiden och fritidsgårdar är viktiga i brottsförebyggande syfte.

”Om man tittar på när brotten begås eller när det börjar spåra ur den unges liv, var kan man se det? Jo, oftast kan man se det i skolan med mycket skolk, att man får sämre och sämre relationer med omgivningen, dels med kamrater och dels med lärare. Men en viktig bit är också vad man gör på sin fritid /.../ då blir det viktigt att arbeta med människor som är i behov av en meningsfull fritid”.

I likhet med pedagogen Nilsson anser Patriksson att fritiden är en viktig arena för ungdomarna eftersom det är här de kan finna ett värde och känna bland annat tillhörighet, få status och bekräftelse. Vidare menar Patriksson att en meningsfull fritidssysselsättning skulle kunna minska risken för att ungdomarna begår brott. Samtidigt menar han att det har funnits en idealiserad bild som inte riktigt stämmer överens med verkligheten. Att ha en fritidssysselsättning behöver inte automatiskt innebära att man inte begår brott. Han fortsätter vidare:

”Om jag till exempel spelar handboll på onsdagar finns det ingenting som säger att jag inte kan bära mig rätt så illa åt på lördagar [...] Men det finns ett annat samband som ändå finns där och det är om den unge finns med i ett sammanhang, blir accepterad där och känner sig hemma och på något sätt vet sin plats. Då tror jag att man har mindre behov av att begå de här brotten”.

5.3.3 Vuxnas betydelse

Samtliga våra intervjupersoner nämner vuxennärvaro som en viktig faktor när det gäller brottsförebyggande arbete men Patriksson är den person som lägger störst vikt vid ungdomarnas relationer med vuxna. Så här säger han:

”Att bli lyssnad på, att bli sedd, att bli räknad med, att få lov att vara med. Det är en viktig ingrediens och det är det vi jobbar med när vi har arrangemang och så. När min personal står här och spelar pingis med ungarna kan människor utifrån tycka: ”Vad är det, ska våra skattepengar gå till att betala vuxna människor för att stå och spela pingis?”.

Patriksson förklarar att personalen inte får betalt för att spela pingis och ha roligt med ungdomarna, istället menar han att det är en metod som personalen använder för att på så vis kunna bygga relationer med ungdomarna. Då menar han att man inte bara kan sitta och prata med ungdomarna, man måste också göra saker och ting tillsammans. Men visst anser Patriksson att dialogen mellan de vuxna och ungdomarna är viktig, speciellt de ungdomar som kanske inte har någon vuxen i sitt sociala nätverk att prata med.

”Det finns ungdomar som dyker upp här för att de har problem, för att de har någonting som de vill prata med någon annan om. De känner att de inte kan prata med sina föräldrar och inte heller med skolan för att de har en annan kontroll på de. Men då kan de vända sig hit. Ofta dyker de upp för att prata med någon som inte har den där makten och inte har den där myndigheten över de. Så jag kan säga att en stor del av vår verksamhet är också lite kurativ, att man kan ha någon annan att prata med. Vi pratar om social prevention här.”(Patriksson)

Patriksson anser att den förebyggande verksamheten har stor betydelse för ungdomarna. Fritidsgården kan fungera som en frizon där ungdomarna kan komma och prata med någon vuxen person som de känner förtroende för. Fritidsgården är en plats som ungdomarna väljer att vistas på, till skillnad från skolan som är obligatorisk.

I likhet med Patriksson betonar Kihlström och Roos vikten av ungdomarnas relationer med vuxna. De anser att fritiden är en värdefull arena eftersom ungdomar tillåts få möjligheter till att skapa relationer med andra vuxna personer än ens egna föräldrar och övriga vuxna i deras sociala nätverk. Speciellt förtrogenhetskunskapen är en viktig resurs eftersom ungdomars identitetsprocess understöds. Det krävs mycket kompetens och ett stort engagemang från de vuxna så att nyttiga relationer med ungdomarna kan skapas. Närvaron av vuxna blir viktig för ungdomarnas identitetsprocess. Ungdomarna känner att de blir sedda och att någon lyssnar på de, i sin tur leder det till att ungdomarna får en bekräftelse på erkännande. (Kihlström & Roos 2000, s. 255-256).

5.4 Vikten av samarbete

Sahlin menar att samarbete mellan olika myndigheter och organisationer är något som ofta förordas. Samarbete förväntas ge mångsidig och rik information och därmed göra insatserna effektivare samtidigt som man undviker dubbelarbete. (Sahlin 2000, s. 29).

För att brottsförebyggande arbete ska kunna bedrivas så effektivt som möjligt ses samarbete som något nödvändigt. Det har vi kunnat höra under intervjuernas gång. Jensen nämner att polisen samarbetar med socialtjänst och åklagare. Dessa träffas en gång i veckan för samtal.

”Att åklagare, polis och socialtjänst träffas regelbundet en gång i veckan, det är mer unikt för Landskrona och detta gör vi sen tre år tillbaka. Det här samarbetet handlar om samtal på individnivå och om enskilda individer. Här är polisen föredragande och det handlar om att upptäcka barn i riskzonen tidigt och sätta in adekvata åtgärder, antingen om det ska vara åklagaren som agerar enligt straffrätten eller om det är socialtjänsten som agerar enligt socialtjänstlagen”. (Jensen)

Anledningen till detta samarbete menar Jensen är att skynda på samhällsreaktionen, det vill säga att upptäcka problemen tidigt samtidigt som åtgärder vidtas tidigt. Detta samarbete är viktigt, anser Jensen, eftersom dessa tre aktörer bildar en enad front gentemot de personer som begår brott. Han förklarar också att samarbetet med skolorna är viktigt men att det inte går till på samma vis som förr.

Innan var det vanligt att polisen gick runt i de olika klassrummen och höll lektioner om bland annat lag och rätt. Idag ser samarbetet annorlunda ut enligt Jensen.

”Det är inte alls vanligt nuförtiden eftersom det inte är speciellt effektivt utan det är bättre att polisen är med i nätverk med socialtjänst, kurator, studierektor och identifierar vilka problem som gäller på respektive skola. Att man tar reda på var ungdomarna samlas, var skadegörelse sker och hur problemen ser ut. Och att polisen uppmärksammar detta framförallt efter skoltid och att situationellt brottsförebyggande arbete bedrivs” (Jensen)

Jensen talar om hur samarbetet har förändrats med tiden och betonar vikten av att varje aktör arbetar brottsförebyggande på sin arena. Han menar att till exempel situationellt brottsförebyggande arbete ska bedrivas av skolpersonalen på skoltid och på skolgården. Det är inte rimligt att polisen befinner sig i skolan dagligen för att se till att inga ”dumheter” begås. Det är något som faller under skolans verksamhet anser Jensen.

Patriksson menar att samarbetet mellan den förebyggande enheten och polisen är betydelsefull, särskilt eftersom de rör sig på samma arenor och därmed träffas regelbundet i det operativa arbetet. Sedan träffas också Patriksson och polischefen en gång i månaden organisatoriskt i ledningen. Syftet med dessa möten är att informera varandra om vad som är på gång, om de ser något som är bekymmersamt samt vilka åtgärder som kan vidtas. Patriksson nämner ett exempel för att visa hur samarbetet kan gå till:

”Vi hade ett bekymmer med en grupp ungdomar/barn som var ca 10-14 år. De härjade på Gågatan här på eftermiddagarna och upplevdes som störiga av allmänheten. Där jobbade vi uppsökande och kartläggande för att titta vilka ungar det är, vad det är som egentligen händer. Vår del i arbetet var att prata med föräldrarna, prata med ungdomarna/barnen och sen kom vi överens med polisen att de får ge sin bit av kakan. Är det så att det stökas och bökas här och det håller på att spåra ur vill jag att ni kör hem de och säger till föräldrarna /.../”.

Patriksson menar att polisen och förebyggande enheten här hade olika förväntningar på varandra. De fick sitta och prata sig samman. Polisen ansåg sig inte kunna göra någonting åt dessa ungdomar eftersom man inte kunde lagföra dem. Men Patriksson var bestämd och tyckte att man visst kunde göra det. Till sist kom de överens om att polisen visst kan ta en tio-åring, sätta honom i polisbilen och köra hem honom. Detta gav effekt, säger Patriksson, genom föräldrarnas reaktion. Han menar att

polisen gjorde det de skulle och den förebyggande enheten gjorde det de skulle. Att varje verksamhet sköter sitt jobb menar Patriksson är avgörande för ett bra samarbete. Så här säger han:

”Ett bra samarbete bygger på att var och en vet vad det är de ska göra och att man gör det man ska. Jag anser inte att det är så bra om man springer och fuskar i varandras preferenser. Jag tror att det är viktigt att veta sin roll, ska man göra aktiviteter så är det vår uppgift, för vi kan den saken. Är det då mer normerativa saker är det kanske polisen som ska göra det och socialtjänsten”.

Samarbete anses vara något som är viktigt för att åtgärder ska kunna vidtas mot de brott och problem som har angivits som mest aktuella och problematiska i Landskrona. Att var och en sköter sitt arbete tycks vara avgörande för ett lyckat samarbete.

6. Resultat och slutdiskussion

Det har nu blivit dags att sammanfatta resultaten och föra en diskussion kring dem. Syftet med denna undersökning har varit att ta reda på vad det är för slags brott som betraktas som mest problematiska och aktuella i Landskrona kommun och hur polisen, brottsförebyggande rådet och förebyggande enheten arbetar i brottsförebyggande syfte samt vad de anser är brottsförebyggande. Anledningen till att vi valde att göra denna undersökning grundas i att brottsligheten i Landskrona är något som har varit massmedialt uppmärksammat den senaste tiden. Det är något som har hamnat i medierna kontinuerligt på sistone.

Vi har utgått från den kvalitativa metoden och genomfört intervjuer med nyckelpersoner från de ovannämnda institutionerna. Vi har genomfört intervjuer med dessa personer eftersom vi ansåg att de har god kännedom om brottsligheten och om de förebyggande åtgärderna i Landskrona.

Under intervjuernas gång har det framkommit att ungdomskriminalitet, ungdomsgång och utomhusvåld är det som anses vara mest aktuellt och problematiskt för tillfället. Vårt syfte har visserligen varit att ta reda på vad det är för slags brott som är mest problematiska och aktuella men intervjupersonerna pratade inte bara om vilka brott de anser vara problematiska. Förutom brott nämnde två av intervjupersonerna även utanförskap, segregation och arbetslöshet som något problematiskt och aktuellt för Landskrona. De angivna brotten och problemen går hand i hand eftersom brottsligheten är en följd av utanförskap, segregation och arbetslöshet enligt två av våra intervjupersoner. Även otryggheten bland invånarna i Landskrona är ett problem som kommunen tar på största allvar och lägger ner resurser på för att kunna vidta åtgärder.

Två av våra intervjupersoner var kritiska mot mediernas framställning av de brott och problem som existerar i Landskrona och ansåg att det finns en tendens i medierna att sätta likhetstecken mellan invandrare och brott. De tycker inte att medierna ger ut en rättvis bild av situationen i Landskrona. Visserligen är inte Landskrona fri från konflikter men medierna har en tendens att förmedla en ensidig bild av de brott och problem som existerar. Vi anser att media har en central roll när det gäller presentationen av viktiga skeenden i samhället. De har makten att välja vilken slags information allmänheten ska få tillgång till samt vilka samhällsproblem som hamnar i ljuset. Vi anser att medierna presenterar underlag som ligger till grund för allmänhetens världsbild och därför har de ett stort ansvar i hur de skildrar den verklighet vi i. När det gäller Landskrona har medierna valt att förklara de brott som begås genom att utpeka invandrare, främst invandrarkillar, som de

främsta gärningsmännen. Liksom Ålund menar vi att media förenklar allvarliga samhällsproblem genom att förklara dessa problem med ungdomars invandrarbakgrund.

Under intervjuernas gång har vi kunnat se att intervjupersonernas respektive syn på brottsförebyggande är kopplat till den verksamhet de är anställda inom. Hos polisen kännetecknas det brottsförebyggande arbetet av en kontrollerande beskrivning. Polisen arbetar mer med situationell prevention än social. Enligt Sahlin förutsätter brottsprevention att man vidtar åtgärder som minskar individens benägenhet att begå brott eller tillfällena till brott. Polisen arbetar således med att minska tillfällena till brott, främst genom synlighet i form av polisnärvaro. De åtgärder som Brå i Landskrona har vidtagit kännetecknas av både situationell och social prevention. Kameraövervakning är något som Brå har använt för att förebygga brott, särskilt då man anser att användningen av kameror ökar tryggheten samtidigt som större möjligheter att klara upp eventuella brott ges. Även vuxnas närvaro ses som en viktig åtgärd för att förebygga brott och öka tryggheten. Landskronas lokala Brå har anställt vuxna personer som både på natt- och dagtid rör sig i de miljöer där ungdomar vistas. De vuxna har dubbla roller: de ska fungera som övervakare samtidigt som de ska finnas där om det är något ungdomarna vill prata om eller om det händer någonting. Enligt Wågsäter är inte polisnärvaro, kameraövervakning och vuxennärvaro tillräckligt för att förebygga brott. Hon anser det vara viktigt, om inte viktigare, att det finns en förebyggande verksamhet där vuxna kan föra ett samtal med ungdomarna.

Den förebyggande enhetens arbete kännetecknas av social prevention. Den förebyggande enheten tycks ha en viktig funktion när det gäller brottsförebyggande arbete i Landskrona. Denna enhet heter inte brottsförebyggande men förebyggande. I sina bästa skepnader innebär att denna enhet fungerar som brottsförebyggande då personalen arbetar med att minska ungdomars benägenhet att begå brott och arbetar med att öka deras begriplighet av det omgivande samhället. Patriksson nämner fritiden som en viktig aspekt i brottsförebyggande syfte. Han menar att fritiden är en viktig arena för ungdomarna eftersom det är där ungdomarna får vara med i sammanhang, känna tillhörighet, få status och bekräftelse. Att ungdomar får möjligheter att skapa relationer med andra vuxna personer än ens egna föräldrar ser Patriksson som en avgörande aspekt för ungdomars identitetsprocess. I den förebyggande enheten fungerar inte vuxna främst som övervakare, istället satsar de på att skapa relationer med ungdomarna. Det i sin tur anses vara brottsförebyggande. Samtliga våra intervjupersoner har således nämnt vuxennärvaro som en viktig faktor när de har pratat om brottsförebyggande arbete, men på olika sätt.

Mycket av den prevention som Sahlin nämner i sin bok har vi kunnat relatera till den prevention som våra intervjupersoner beskriver. De preventionsmodeller som har trätt fram tydligast i intervjuerna är kontrollmodellen som kännetecknar polisens arbete och socialisationsmodellen som kopplas till den förebyggande enheten.

Något annat som har betonats under intervjuernas gång har varit vikten av samarbete. För att det brottsförebyggande arbetet ska vara så effektivt som möjligt ses samarbete som en förutsättning, främst mellan polisen och den förebyggande enheten men också samarbetet med skolan. Att varje verksamhet sköter sitt arbete inom sin arena tycks vara avgörande för ett lyckat samarbete.

Vi anser att vi har uppfyllt syftet med vår undersökning då vi har kunnat visa vilka brott som är mest aktuella och problematiska i Landskrona. Vi var ute efter att ta reda på vilka brott som var mest problematiska för Landskrona men oavsiktligt fick vi även reda på olika slags problem som ansågs ligga till grund för brottsligheten. Med hjälp av intervjuerna har vi dessutom kunnat ge en bild av hur de tre institutionerna arbetar brottsförebyggande samt vad de anser är brottsförebyggande arbete.

Det skulle vara intressant att i vidare undersökningar göra en studie kring vad Landskronaborna anser om de förebyggande åtgärderna. Känner de till vilka brottsförebyggande åtgärder som vidtas och vad de anser de i så fall om dem? I denna undersökning har vi frågat intervjupersonerna om vad de tror att Landskronaborna anser om de brottsförebyggande åtgärderna men på grund tidsbrist och utrymmesskäl har vi inte kunnat följa upp denna fråga.

7. Referenser

Brottsförebyggande rådet, Handlingsplan 2006-2007: Landskrona

Kihlström, Anita & Roos, Hans-Edvard (2000). *Fritid och fritidsarbete i det senmoderna samhället*. I Berggren, Leif (red.) (2000). *Fritidskulturer*. Lund: Studentlitteratur.

May, Tim (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, Per (2000). *Idrott och modernisering*. I Berggren, Leif (red.) (2000). *Fritidskulturer*. Lund: Studentlitteratur.

Sahlin, Ingrid (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lund: Arkiv förlag.

Sarnecki, Jerzy (2003). *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.

Wästerfors, David (2006). *Kamerans konsekvenser. En fallstudie av kameraövervakning mot bilinbrott i Landskrona*. Network for Research in Criminology and Deviant Behaviour at Lund university: Lund

Ålund, Aleksandra (1997). *Multikultiungdom – kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur.

7.1 Elektroniska referenser

1. <http://hd.se/landskrona/2006/11/13/valresultatet-har-gett-eko-i/> (2007-05-09).
2. <http://hd.se/landskrona/2007/01/29/svt-oevervaeger-dokumentaer-om/> (2007-05-09).
3. <http://hd.se/landskrona/2007/04/04/saa-hoeg-aer-brottsligheten-i/> (2007-05-07).
4. <http://hd.se/landskrona/2007/03/11/utanfoerskap-grogrund-foer/> (2007-05-07).
5. <http://hd.se/kultur/2006/10/25/debatt-landskronareplik-ett/> (2007-05-07).
6. (http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=22&module_instance=5) (2007-04-23).

